

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Carolus M. Romanorum Imperator, Et Francorum Rex,
Romano-Catholicus, Libris IV. Explicatus, Et Vindicatus**

Schaten, Nicolaus

Nevhvsii, 1674

Cap. 10. Primæ Ecclesiæ Nota, Vnitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99067)

Becanus lib. 3. c. 10. & Philosophi omnes. Et quorsum auctoritas Ecclesie? quam audire jubemur; quorsum tot Concilia adversus hæreses? quorsum iudex controversiarum? nisi ut eas hæreses, quas ex scriptura hæretici protulerunt clarè, & infallibili iudicio ex verbo Dei tam scripto, quàm tradito deciderent.

CAPUT X.

Prima Ecclesie Nota, Unitas.

HAnc Notam & proprietatem veræ Ecclesie nobis magna illa synodus Nicæna, & aliæ subsequentes in suis symbolis dederunt. Vnam videlicet, Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam profitendo. Nec aliter in scriptura Ecclesia unum corpus dicitur. 1. Cor. 12. v. 13. Roman. 12. v. 5. Coloss. 3. v. 15. Ephes. 4. v. 4. *Vnum corpus & unus Spiritus.* Idcirco v. 1. subjungitur. *Vna fides, unum baptisma, unus Deus & Dominus.* 1. Cor. 10. v. 17. *Vnus panis & unum corpus multi sumus.* Ita unus Pastor & unum ovile, una sponsa, una est columba mea. Cant. 6.

Non alia Caroli M. Confessio de Ecclesia, in Epistola ad Hispaniæ Episcopos schisma meditantes, Tom. xx. Concil. Gener. *Prædicamus unam sanctam Dei Ecclesiam toto orbe diffusam, locis separatam, fide & charitate conjunctam.* Hanc ille, ut mentem suam planius declararet, adversus hæreticos inter cetera inquit: *Perfecta quam habemus in Christo caritas nos conjungere gaudet, non spargere, adunare, non scindere, & inconstititalem Salvatoris nostri tunicam integram servare.* Quemadmodum Christus aliquando Petro Alexandrino Episcopo scissâ veste se obtulit videndum, rogatusque ab Episcopo, quis hanc tunicam ita lacerasset? responsum est à Christo: Arius hoc fecit, Ecclesiam meam lacerando per hæresim suam. Hinc & Carol. 1. 5. Capitularium Tit. 166. *Ecclesiam unum corpus profitemur, ex adductis Apostoli locis.*

K

Multis

Multis autem, mirisq; modis est una Ecclesia, unâ fide, & caritate, & spe vocationis, una in uno baptismo, una in uno sacerdotio, & sacrificio, una in una Sacramentorum & doctrinâ per orbem professione, una in uno visibili Ecclesiæ capite & Pastore, una in unione membrorum, cum suo capite visibili. Inde Cyprianus inquit: *Ecclesia est plebs Sacerdoti adunata, & grex Pastori suo adherens.* Perinde ut Optatus Milev. dixit: *In una Petri cathedra unitas ab omnibus servatur.* Quâ mente Hieron. ep. ad Evag. *Nisi exors quædam & eminens ei tribuatur potestas, tot erunt in Ecclesia schismata, quot Sacerdotes.* Nihil verò horum cum sibi Lutherana Ecclesia vindicare possit, ut inductione patet, neque veram Ecclesiam etiam sibi ex hac nota vindicare poterit. Sed his omiſſis, quæ in hanc rem multis afferuntur, ita cum Tannero statuimus:

Illæst vera Ecclesia, quæ non modo in unitate fidei & doctrinâ actu semper consensit ac consentit, sed quæ habet à Spiritu sancto modum etiam, & rationem accommodatissimam ad consensionem fidei & doctrinâ conservandam;

At hæc duo habet sola Ecclesia Catholica, ergò. Prima pars propositionis certa atque evidens est: Quam enim unitatem Christus exoravit à Patre, ut *omnes unum sint:* Joan. 17. quamque Fideles habuere sub Apostolis, ut esset *cor unum & anima una*, hanc Ecclesia ab Apostolorum ævo, in consensione unius fidei, toto orbe inter tot gentes, & nationes semper conservavit. Quo nihil admirabilius ex quo Spiritus S. gentes in unitatem fidei congregavit, nec in ulla alia religione simile unquam fuit. Hanc quoque unitatē Ecclesia habuit Caroli M. ævo, hanc ad nostra tempora retinet, abscissis semper à corpore Ecclesiæ schismaticis, & hæreticis, qui hanc unitatem dissolvere aggressi sunt. Ad hanc unitatem appellant omnes SS. Patres. Irenæus lib. 1. contra hæreses. c. 2. *Hanc fidem Ecclesia in universum mundum disseminata diligenter custodit, quasi unam domum inhabitans, & similiter credit ijs, quasi unam animam, & unum cor, & consonanter prædicat, docet, & tradit, quasi unum possidens.* Rursum Irenæus: *Sicut sol in universo mundo unus, & idem est, sic & lumen fidei & prædicatio veritatis ubiq; lucet.* Cyprian. lib. de unit. Eccles. *Ecclesia una est, quomodo solis multi radij, sed lumen unum.* Eadem habet epist. 69. & toto illo libro de unit. Eccl. Idem S. Augustinus docet, qui ob id librum scripsit de unitate Ecclesiæ, haud secus quam

Cyprianus

Cyprianus. Præterea de Bapt. contr. Donatistas lib. 3. c. 6. *Non potest habere caritatem Dei, qui Ecclesia non diligit unitatem.* lib. 2. contra epist. Gaudentij. *Vnum caput est, & una origo, & una mater fecunditatis successibus copiosa.* lib. 3. cont. Petil. c. 5. *Nullus predicans nomen Christi sequendus est contra unitatem Christi.* Omitto alios Patres, aliorumque in hanc rem testimonia.

Altera pars propositionis haud minus momenti habet. Nec enim satis est actu convenire in aliqua consensione doctrinæ, seu veræ, seu falsæ, quando quælibet hæresis etiam obtendere potest, semper esse apud se maximam aliquam partem populi, qui in una professione conspiret, quamvis tamen ut in toto & in omnibus conspirent, numquam obtinebunt. Igitur ad unitatem Ecclesiæ & doctrinæ requiritur, ut habitu quoque sit una, id est habeat modum, & ordinatam à Deo dispositionem conservandi unitatem doctrinæ, tanquam principium aliquod perpetuum & infallibile, hoc autem habet sola Catholica Ecclesia in uno capite, & infallibili auctoritate Ecclesiæ, & iudice controversiarum. Hoc cum primis valet in Concilio Oecumenico, in quo Pontifex, & Episcopi controversiarum iudices repræsentant totam Ecclesiam, quam ex promissionibus Christi, & Spiritus S. assistentiâ numquam, ut errare possit, deferendam diximus. Quare in Concilio Hierosolymitano dixerunt Apostoli: *Visum est Spiritui sancto & nobis.* Ita Ecclesia in omni Concilio Oecumenico legitimo dicit, atque ita omnes hæreses infallibili iudicio damnatæ sunt, & illa admirabilis Ecclesiæ unitas per tot gentes, & nationes ad hunc diem conservata est, quemadmodum postremò etiam in Concilio Tridentino omnes huius sæculi hæreses damnatæ sunt, & Ecclesiæ unitas ex illis fluctibus Germaniæ in tuto collocata est.

Nihil horum in ulla unquam hæresi, cum primis nostræ ætatis, quando apud hæreticos omnes non alius iudex, quam scriptura sacra, in qua quilibet sibi iudex est, ut quisque à privato Spiritu agitur ac fidei articulos sibi pro ingenio fabricat. Hinc primò tot hæreses in mundo ab ipso etiam Apostolorum ævo, hinc deinde quælibet hæresis in tot partes scissa fuit. Hæresis Simonis Magi, ut Irenæus scribit lib. 1. c. 21. divisa fuit in Menandrianos, Basilidianos, Saturnianos: Valentiniana hæresis ut idem Irenæus lib. 1. c. 5. ita mox discerpta, ut vix duo, aut tres reperirentur, qui in dogmatibus consentirent Donatistarum hæresim Au-

gustinus refert lib. 1. de baptismo c. 6. in minutissima frusta concisam. Marcionitæ teste Epiphanio lib. 1. Tom. 3. in Appellianos, & Severianos se diviserunt. Montanistæ in tres sectas diversi abiêre, teste eodem Epiphanio lib. 2. Messaliani in Martyrianos, Sathanianos, Enthusiastas se partiti sunt, teste Epiphanio hæresi 80. & Theodoretto lib. 4. de fabulis hæreticorum. Ariani singulis ferè annis immutarunt fidem. Inde Hilarius: *Annua, mensuraq, apud eos fides.* Principes tamen sectæ inter eos tres, Acicianæ, Macedonianæ, Eunomianæ. Singula accuratius deprehendet, qui Irenæum, Damascenum, Augustinum, & Theodoretum legerit de hæresibus suorum temporum.

Nostra ut propius contingam, eandem confusionem & divisionem exhibent, quo constaret eodem spiritu vertiginis agi, easdemque notas suarum hæresum prodere. Hussitæ, ut Cochleus scribit, in tres potissimum sectas mox dilacerati, Lutherani vix nati in Anabaptistas, Confessionistas & Sacramentarios sese diviserunt. Singulæ rursus sectæ in alias atque alias sectas divisæ sunt. Lutherani in rigidos & molles in Saxonicos & Brentianos, quos Saxonici 17. errorum reos condemnant. Alia rursus divisio apud illos in Antinomos & Vbiquistas, in Melanthonianos, Anhaltinos, Calixtinos: & quæ non apud illos religionis rupturæ? uti Præteolus, alijque recensent, & scripta illorum, quibus se oppugnant, satis evincunt; & quid liber ille concordie nisi seminarium discordiæ? Ne quid de cæremoniæ discrepantia referam, quot provinciæ & urbes, tot dissoni ritus & formæ Ecclesiæ præscriptæ.

Sacramentarij in Caroloostadianos, Zwinglianos, Oecolampadianos, Zwenckfeldianos, & Calvinistas divisi. Calvinistæ rursus in Hollandia in Arminianos & Gomoristas, tanquam in molles & rigidos Calvinistas. Quantum laboratum in conciliabulo illo Dordrechtano, ut hæ sectæ convenirent rursus in unam! Frustra id actum. manent templis, ministris, & cœtibus hodieum discreti. Ex Calvinistarum schola celebres Seruetus, & Valentinus: horum discipuli Blandrata, Soncinus, Alziatus, Franciscus David, alijque. Ex illa ministrorum coluvie Trinitarij, Nestoriani, Ariani novi, quot non sectis Transylvaniam, Vngariam, & Poloniam implevêre? quæ super re legas præfationem Bellarmin, in contr. 2. de Christo. Anabaptistæ in tot sectas divisi, quot nulla ferè hæresis peperit, quot provinciæ & urbes, tot sectarum monstra apud Anabaptistas.

Anglia

Anglia non minus fœta sectarum multitudine, postquam Lutheri & Calvinii Evangelium in id regnum penetravit, de quibus extat inter ceteros Honorij Reggij liber de statu Ecclesiæ Britannicæ. Nulla, inquit ille in vestibulo libri, *ab orbe condito provincia tam parvo spacio, tam monstrosas hæreses protulit atq; hæc; Episcoporum tempora intra LX. annos, non nisi quatuor sectas protulerunt, Puritanos, Brownistas, Familistas, & Anabaptistas: At nunc ab his retrò annis innumera secta pullulant, & quotidie diffunduntur.* Principes eorum Protestantes, qui Episcopos suos habent, multosque Catholicorum ritus ex liturgia sua Lutheranorum in modum retinent in Ecclesijs suis, propriusque præ cæteris ad Catholicos accedunt, sed conjugati apud eos Episcopi. Invitatus nuper legatus Regis Lusitanæ ab huiusmodi Episcopo Angliæ ad convivium, rogatusque altero die à Rege Britannicæ, quid vidisset? respondit: vidi Episcopos & Episcopas, Episcopunculos & Episcopunculas; quemadmodum in domo Lutheri Monacham & Monachum, Monachunculos & Monachunculas vidisses, & in domo Nifanij Episcopum & Episcopam cum sua prole. In quæ tempora incidimus, ut hæc portenta Ecclesiæ aspiciamus? Puritani in Anglia Calvinistæ, in Presbyterianos, Independentes & Erastianos divisi. Independentes rursum in alias & alias sectas divulsi. Pari fœtu Anabaptistæ in Anglia multiplicati in Quærentes, Antinomos, Quackerianos, aliasque sine numero sectas. Ita brevi universa Anglia primum 40. deinde 60. post octoginta hæreses, doctrinâ, ministris & cœtibus diversas, intra viscera regni conspexit. Non Africa unquam tot monstra, quot una Lutheri hæresis fœcunda & portentosa omnium hæresum mater per Europam peperit. D. Polycarpus Christi discipulus cum ævo suo nascentes hæreses, & unitatem Christianæ religionis turbantes videret, *O Deus, exclamat, in quæ tempora reservatus sum!*

Verum unde tot & tam innumerabiles hæreses ab uno statim sæculo, quas nemo hætenus Regum & Principum in concordiam redigere potuit? nisi quia principum redeundi ad concordiam & unitatem non habent, auctoritatem videlicet Ecclesiæ, vivum controversiarum iudicem & supremum, Vicariumq; Christi caput non agnoscunt. Quod jam dudum Cyprianus lib. 1. epist. 3. est questus: *Non aliunde hæreses obor-
tae sunt, aut nata sunt schismata, quam inde, quod sacerdoti Dei non obtem-*

peratur, nec unus in Ecclesia ad tempus iudex vice Christi cogitatur. Inde ut Hieron. in cap. 16. Ezech. *Semper errantium fluctuant pedes, nec sunt solida vestigia, quæ contra veritatem sunt, sed huc illucq; discurrunt & circumferuntur omni vento doctrina.* Verbum quidem illi Dei ac scripturam appellant, in eoque nobis iudicem quisque magno promissor hiatu ostendit; verum ut Tertullianus lib. præscript. de priscis hæreticis: *Mentior, inquit, variant inter se dum unusquisque pro suo arbitrio modulatur quæ accepit, quemadmodum de suo arbitrio composuit quæ tradidit.* Ut iam verbum Dei non sit aliud apud illos quàm privatus spiritus, & privatum de sensu scripturæ iudicium. Illud interim perpetuum in Ecclesia Catholica miraculum, posse tot gentes & nationes moribus, linguis & ingenijs diversas, per tot ab Apostolis sæcula toto terrarum orbe in unitate fidei contineri, quam hæretici ne in una quidem provincia & ex uno sæculo præstare potuerunt, quin in mille sectas discordes abirent. Ingens miraculum, quia unum ex auctoritate unius Ecclesiæ consultitur & auditur oraculum. Hic meta, hic limes, hic termini omnium controversiarum, quocunq; tandem se obvolvunt & revolvunt hæretici.

Carolus M. hanc unitatem in auctoritate Catholicæ Ecclesiæ & Pontifice totius Ecclesiæ capite supra omnes Reges & Cæsares coluisse tam certum est, ut supervacaneum sit probare, quando omnia quæ in fidei controversiis aut publicè, aut privatim agebantur, continuo ad Romanum Pontificem retulit. Quod vel ex solo Concilio Francofurtensi manifestum: Nam cum per id tempus totus occidentis se in una fide possideret, eamque Elipandus & Felix Orgelitanus Hispaniæ Episcopi novâ hæresi de adoptivo Christo Filio turbarent, illico Adrianus Pontifex Italiæ Episcopos convocavit, damnataque est hæresis illa in Romano Concilio, inde mox Galliæ & Germaniæ & Britanniæ Episcopi convocati, unâ conspiratione hanc eandem hæresin condemnarunt. Ut constat ex epist. Hadriani Papæ, libello Episcoporum Italiæ & synodica epistola Galliarum & Germaniæ Episcoporum, postremum ex ipsius Caroli M. aurea illa epistola ad Hispaniæ Episcopos, in qua ad tres superiores se revocat. Tanta tum consensio fuit, ne vel ulla, & unica hæresis illa de adoptivo filio, quæ speculativa magis quàm practica erat, unitas Ecclesiæ turbaretur. Quid facturum fuisse dices, si Lutherus cum illa

illa hæresum turba se obtulisset, quando ob unicum illum errorem tot Concilia & Episcopi convocati sunt.

In eodem Concilio Francofurtensi præsentē & approbante Carolo M. acta Concilij Nicæni I I. in causa imaginum, cultuque earum confirmata sunt, simulque unitas inter Ecclesiam occidentalem & orientalem mirifice stabilita est. Quàm falsa autem Nifanius tam de filio adoptivo, quàm de cultu imaginum ex hoc Concilio contra Catholicos producat, parte quartâ ostendetur. Rem quam exposui, paucis complectar Cypriani oraculo lib. I. epist. 48. *Deus unus est, & Christus unus, & Ecclesia una, & Cathedra una supra Petrum Domini voce fundata. Aliud altare constitui, aut sacerdotium novum fieri, præter unum altare, & unum sacerdotium non potest, quisquis alibi collegerit, spargit, adulterum est, impium est, sacrilegum est, quodcunque humano furore instituitur, ut dispositio divina violetur.*

CAPVT XI.

II. Nota, Sanctitas Ecclesie.

Alteram hanc Notam ac proprietatem Ecclesie Apostoli in symbolo, *Credo sanctam Ecclesiam Catholicam*, & cætera Concilia œcumenica nobis tradunt, quâ notâ congregatio fidelium ab omni secta Paganorum, Philosophorum, Judæorum, Turcarum & Hæreticorum discernitur. Quemadmodum hæc sanctitas in scriptura promissa Ose. c. 2. Isa. 61. Ephes. c. 5. *Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret.* 1. Pet. 2. *Vos genus electum, regale sacerdotium, gens sancta.*

Nec aliter Carolus M. in confessione fidei ad Episcopos Hispaniæ: *Prædicamus unam sanctam Dei Ecclesiam.* Ita quoque Patres in Concilio Francofurtensi can. 1. *Hanc hæresin funditus à sancta Ecclesia eradicandam statuerunt.* Prolixum cætera Caroli Magni testimonia adducere,

Multis